

Informacije za roditelje o predškolskom (Kindergarten)

Polaskom u predškolsko za dete počinje školovanje u državnoj školi. ova prva faza tog školovanja se bavi podsticanjem dece i pomaže im se prelazak u Osnovnu školu. U ovoj brošuri ćete naći informacije koje se odnose na ciljeve, zadatke i pravila u predškolskom.

Ciljevi predškolskog

Polazeći u predškolsko svi učenici i učenice počinju redovno da se odvajaju na nekoliko sati od roditelja ili staratelja. Na taj način se za decu otvara novi prostor za život, igru i sticanje iskustva.

Znanje, mogućnosti, stadijum razvoja i jezički preduslovi kod dece su različiti prilikom polaska u predškolsko. Cilj je da se pokrene i podstakne individualni razvoj i učenje svih učenica i učenika. Svakom detetu treba da se omogući najbolji razvoj njegovih potencijala.

Šta znači „učenje „ u predškolskom

Predškolsko, Osnovne škole i Osmogodišnje škole imaju isti, obavezujući plan za učenje – Ciriški plan učenja 21. U njemu je utvrđeno koje kompetencije pripadaju predškolskom. Pritom su uzete u obzir nova znanja o razvoju i učenju deteta.

Igra ima u tome veliki značaj i važan je deo nastave. Deca uče igrajući se. Mlađa deca uče dok posmatraju, imitiraju, učestvuju, stvaraju ili dok razgovaraju. Njima predstavlja zadovoljstvo da isprobavaju i proširuju svoje mogućnosti. Deca ne razlikuju igru od učenja. U toku prve tri do četiri godine menja se razmišljanje i učenje kod deteta. Deca mogu sve više da usmeravaju svoju pažnju na ono što uče i što se traži od njih, pa uče sve sistematičnije: tako se težište učenja pomera u pravcu stručnosti kao što su jezici, matematika i stvaranje.

Nastava u predškolskom je uglavnom na švajcarskom dijalektu. Upotreba standardnog nemačkog jezika je moguća u pojedinačnim slučajevima.

Posmatranje i procenjivanje učenika u predškolskom

Učenice i učenici podležu jednom opštem procenjivanju. To se ostvaruje na osnovu kompetencija opisanih u Ciriškom nastavnom planu 21. Nastavno osoblje u predškolskom posmatra i procenjuje dete u stadijumu njegovog razvoja, znanja, njegovih mogućnosti i želja. Ova posmatranja i procene predstavljaju osnovu za usmeravanje podsticanja, za donošenje daljih pedagoških odluka o zajedničkom radu sa stručnjacima (defektolozima, logopedima itd) i sa roditeljima. Na osnovu opšte procene postaje vidljivo kako svako

pojedinačno dete napreduje. Ova procena se saopštava detetu i roditeljima ili starateljima. Nastavno osoblje u predškolskom poziva roditelje dva puta godišnje na razgovor. Ako roditelji ne žele drugi razgovor mogu se o tome dogovoriti sa nastavnim osobljem.

Nakon obavljenog razgovora roditelji potpisuju formular čime potvrđuju da je razgovor obavljen. Ako jedan razgovor nije obavljen roditelji i to takođe potvrđuju na jednom formularu. Formulari se čuvaju u fascikli i predaju roditeljima na kraju predškolskog – kao što se u osnovnoj školi predaju svedočanstva.

Ne ispunjavanje školske obaveze

Ne ispunjavanje školske obavez (polazak u predškolsko) je moguć u izuzetnim situacijama; i to u slučajevima kada se predviđaju teškoće za dete koje nije moguće rešiti ni specijalnim merama. Ovo se može dogoditi u izuzetnim situacijama i u toku školske godine. Zahtev može da usledi od strane roditelja ili od nastavnog osoblja u predškolskom. Odluku o tome donosi Odbor za nadzor. Ako roditelji nisu saglasni sa odlukom Odbora za nadzor mogu da predaju žalbu Okružnom savetu.

Prelazak u Osnovnu školu

Predškolsko po pravilu traje dve godine. Prelazak u 1. razred usledi uglavnom automatski. Kao osnova za prelazak uzimaju se orijentacione tačke iz Nastavnog plana. One pokazuju koji kompetentni nivoi su obrađeni u predškolskom. Međutim, nije potrebno da su deca pri prelasku u Osnovnu školu već ovladala svim opisanim kompetentnim nivoima. U nastavnom planu su utvrđeni takozvani osnovni zahtevi koje učenice i učenici treba da dostignu tek na kraju 2. razreda Osnovne škole..

Kod teškoća u učenju ili kod usporenog razvoja mora se razjasniti da li je kod određene učenice ili određenog učenika potrebno preduzeti specijalne mere. O tome odlučuju zajedno nastavničko osoblje i roditelji. Za ovaj postupak o konsenzusu stoji na raspolaganju specijalni instrument a to je „Specijalni razgovor o školskoj situaciji“. Ako se u ovom razgovoru ne postigne dogovor u razgovor se uključuje direktor škole a po potrebi i Odbor za nadzor. Nakon ispitivanja svih podataka Odbor za nadzor donosi odluku. I protiv ove odluke može da se podnese žalba Okružnom savetu.

Izostanci, oslobađanje od nastave i „Joker“ -dani

Posećivanje nastave u predškolskom je obavezno. Sva pravila državnih škola o izostancima, oslobađanju od nastave i Joker-danima važe i za predškolsko. To konkretno znači na primer: ako je dete bolesno i ostaje kod kuće o tome mora da se obavesti nastavno osoblje.

Ako se izostanci mogu predvideti onda se od direktora škole pismeno traži oslobađanje od nastave. Za oslobađanje od škole moraju postojati važni razlozi kao na primer: izuzetne situacije u ličnoj okolini, veliki praznici, važni religiozni povodi ili zarazne bolesti u ličnom okruženju deteta. Vođstvo škole je dužno da prilikom donošenja odobrenja o slobodnim danima uzme u obzir lične, porodične i školske okolnosti.

Svaka učenica i svaki učenik ima pravo na dva Joker-dana. To znači da može da bude bez pismenog zahteva oslobođeno od nastave dva dana u godini. Ali roditelji obavestavaju unapred nastavno osoblje u predškolskom kada će iskoristiti ova dva Joker-dana. Ne iskorisćeni Joker-dani se po pravilu ne mogu više iskoristiti; roditelje će o tačnim odredbama njihove opštne biti obavesteni.

Roditelji imaju prava i obaveze

U zakonu o školama su pojedina pravila za roditelje jasno regulisana. Roditelji imaju pravo na to da blagovremeno budu obavesteni o tome kako su škole organizovane; na primer o tome kom razredu je dete dodeljeno, mestu održavanja nastave, vremenskom rasporedu časova i o događanjima u školi. Nastavno osoblje je dužno da pravovremeno i redovno informiše roditelje o radu predškolskog.

Nastavno osoblje i roditelji moraju u specijalnim situacijama uzajamno da se informišu; na primer kada se kod deteta pojave neke teškoće, kada dođe do neuobičajenih događanja ili se konstatuje neobično ponašanje deteta ili njegove promene u učenju.

Roditelji imaju prava da sarađuju u školi kao pojedinci i generalno. Oni se konsultuju kada se na primer odlučuje da li će njihovo dete u određenom momentu preći u sledeći razred (Osnovnu školu), kada se preduzimaju za dete određene mere iz oblasti specijalne pedagogije (specijalni školski razgovori, proces koncenzusa) ili se radi o disciplinskim merama. Opšta prava o saradnji kao što su učestvovanje u Savetu roditelja ili u programu škole su na dobrovoljnoj bazi i regulisani su u organizacionom statutu opštine.

U predškolsko se ide besplatno. Ovo pravo se stiče mestom boravka. Ako dete ne provodi vreme preko dana na mestu gde boravi, nego na primer kod staratelja, onda se ovo pravo može tražiti i ostvariti na tom mestu. Ako za to postoje važni razlozi roditelji mogu da traže od Odbora za nadzor da dete dodele u razred u drugoj opštini. O svakom pojedinačnom zahtevu odlučuje odgovarajuća opština i eventualno obezbeđuje novac za to. Takođe je moguće da opštine između sebe donesu odluke o tome uzimajući u obzir na primer dugačak ili opasan put do škole.

Za roditelje i druge osobe kojima su poverene učenice i učenici zakon o školstvu predvideo je i dužnosti. Oni na primer snose odgovornost za to da deca dolaze na nastavu redovno i odmorna. Oni su takođe odgovorni i za to da deca dolaze na nastavu ili na neke druge prigode (izlete i slično) adekvantno opremljeni i obučeni.

Put do škole

Za to da li će deca doći na vreme u školu odgovorni su roditelji. Posle izvesnog perioda navikavanja učenice i učenici bi trebalo u osnovi da su u stanju da put do škole obave samostalno. Ako je put predugačak ili previše opasan Odbor za nadzor određuje odgovarajuće mere predostrožnosti. U to spadaju na primer prateće službe ili druge odgovarajuće usluge o trošku opštine.

Nastava u vremenskim blokovima

Za sve državne škole važi nastava u vremenskim blokovima. Opštine su obavezne da obezbede nastavu ili drugi vid angažmana dece za vreme celog prepodneva od 8 do 12 časova. Međutim, moguće je da se ovo vreme nastave ili drugačijeg angažmana dece iz organizatornih razloga skрати za 20 minuta po prepodnevju.

Ono što je specifično za predškolsko jeste vreme prihvatanja dece koje omogućava individualni dolazak učenica i učenika. O ovoj dobrovoljnoj nastavi je na svakom detetu da odluči. Nastavno osoblje organizuje nastavu u ovo vreme prihvatanja individualno i prilagođava ga grupi .

Obavezno vreme održavanja nastave utvrđeno je satnicom u Ciriškom nastavnom planu 21:

- 1. godina predškolskog: 20 časa nedeljno; nastava pre podne je u vremenskim blokovima.
- 2. godina predškolskog : 24 časa nedeljno; nastava pre podne je u vremenskim blokovima i dva puta posle podne

Dnevne strukture

Ako je portebno Odbori za nadzor su dužni da u vremenskim blokovima ponude odgovarajuću mogućnost čuvanja dece, bilo da je to preko podneva, posle podne(do 18 časova) ili po potrebi i pre podne (od 7.30 časova) pre početka nastave. Ovo čuvanje dece van vremenskih blokova se plaća. Informacije o odgovarajućim ponudama od strane opštine roditelji mogu dobiti od Uprave škole ili od nastavnog osoblja.